

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Боряна Ламбрева

преподавател по „камерно пеене“ към Вокален Факултет на НМА
„Проф. Панчо Владигеров“

за хабилитационен труд на тема **„Савка Шопова-Маркова – акомпаниятор – съдба или призвание“** във връзка с конкурса за академична длъжност „доцент“ в направление 8.3. – музикално и танцово изкуство, специалност „Камерно пеене“, катедра „Класическо пеене“, ВФ на НМА „Проф. Панчо Владигеров“

с кандидат

д-р Ермила Секулинова-Швайцер

Ермила Секулинова завършва НМА „Проф. Панчо Владигеров“ в класа по пиано на проф. Мара Петкова и скоро след това заминава за Цюрих, където работи във „Фондация за млади оперни певци“ на Елизабет Шварцкопф, Цюрихска опера и Музикално училище – Цюрих. Тясното творческо взаимодействие с голямата певица дава своя отпечатък върху нейния опит и качество на работа, като това определено надражда професионалните ѝ знания и обогатява културния ѝ кръгзор. Формиран в този дух на взаимопроникване на две различни култури, настоящият ѝ

статус на пианист-аккомпанятор и преподавател е особено ценен. През 2003 г. записва CD „Bulgarian Soul“ с музика на Красимир Кюркчийски с мецосопраното Веселина Кацарова.

Възобновявайки своята дейност в България като преподавател по камерно пеене и вокални ансамбли в Нов български университет и аккомпанятор в Музикална академия - София, тя продължава да работи като посредник между българските и швейцарски културни организации. През 2009 и 2011 г. осъществява Международен проект с Швейцарската фондация за култура „Pro Helvetia“, с подкрепата на Швейцарското посолство в София, който включва цикъл концерти и семинари на Барбара Фукс – сопран (Швейцария).

Справката за творческите изяви на Ермила Секулинова като пианист-аккомпанятор е впечатляваща – множество концерти, участие като аккомпанятор в майсторски класове, семинари, конкурси, звукозаписна дейност.

През 2012 г. защитава дисертация на тема „Педагогът Любомир Пипков в камерния жанр на соловата песен с пиано“ и придобива образователно-научната степен „доктор“ по музикознание и музикално изкуство. Ермила Секулинова има богата публицистична дейност. Автор е на голям брой доклади и статии, участва в редица научни семинари и конференции, издава и две книги, едната от които е предмет на настоящето становище.

Носител на награда „Златна лира“ на СБМТД за високи художествени постижения в клавирното изкуство.

Монографията „Савка Шопова-Маркова – аккомпанятор – съдба или призвание“ беше призната за хабилитационен труд, с който кандидатката се явява в настоящия конкурс за административната длъжност „доцент“, на заседание на Катедра „Класическо пеене“ към ВФ на НМА.

Савка Шопова неслучайно е знаково име сред пианистите-акомпанятори. Нейната дълга и богата кариера обхваща период от почти шест десетилетия, в които тя активно изнася концерти у нас и зад граница, акомпанирайки на изявени наши и чуждестранни изпълнители. Незаменима е нейната подкрепа при участията на български солисти на големи международни конкурси като „Чайковски“, „Кралица Елизабет“, „Виенявски“ и т. н. Тя е авторитетен и уважаван преподавател в НМА и нейната над тридесетгодишна работа като педагог е увенчана с многобройните успехи и постижения на поколения български пианисти-акомпанятори.

Хабилитационният труд е оформен в две части. В *първата част* авторката е избрала да представи житейската и творческа биография на доайена на българската акомпаняторска школа под формата на разговори-интервюта, давайки възможност на читателя да се запознае с историята на един живот, безрезервно отдаден на музиката, от първо лице. Това са спомени от нейната изпълнителска, преподавателска и административна дейност, които дават по-точна и пълна представа за човека Савка Шопова – личност с много голяма вътрешна сила, с ясни високи цели, за чието постигане тя работи неуморно и упорито, натрупвайки знание и изграждайки една житейска и творческа философия, която може да зареди и мотивира няколко поколения след нея. *Втората част* представлява биография на Савка Шопова, където ясно се отличават най-важните и определящи посоката на нейния живот събития:

1. Полагането на *началото на професионално обучение по съпровод*. Идеята за въвеждане на дисциплината „Клавирен съпровод“ се ражда от личния опит на Савка Шопова в първите години на нейната работа като акомпанятор в НМА, „...защото видях, че аз самата, която бях акомпанирала често още от ученичка, когато започнах една рутинна акомпаняторска работа едновременно в три класа, разбрах, че много неща

не знаех. И това са неща, които могат да се кажат и отработят в клас.... “. По това време обучението на пианистите в Музикалната академия не включва предмет, овладяването на който да подпомогне придобиването на умения и опитности в сферата на клавирния съпровод. От друга страна - полето на професионална изява на акомпаняторите, както и репертоара, който те трябва да овладеят, са огромни. Изхождайки от опита на Московската консерватория, тя инициира и работи упорито за включването на новата дисциплина в учебния план, което става факт през 1967 г. Всеобщо е мнението, че това е огромна крачка в процеса на изграждане на добре подготвени, комплексни професионални музиканти за всички сфери на музикалния живот.

2. В годините на стартиране на новата дисциплина Савка Шопова сама прави подбор на произведенията и разработва програмите, по които студентите работят. За целите на по-пълното и адекватно обучение, през 1974 г. тя заминава на *специализация във Висшето училище по музика във Виена*, където посещава лекциите на проф. Франц Холечек по инструментален съпровод и проф. Ерик Верба – вокален съпровод.

3. Не можем да не споменем *творческото сътрудничество на Савка Шопова с големия български цигулар Емил Камиларов*. Началото му е поставено още в първите години на нейната кариера с концерт в Русе, където изпълняват програмата на Камиларов за участието му в конкурса „Жак Тибо“ в Париж. Оттам нататък те стават постоянни партньори на сцената и заедно със съпругата му – Дина Шнайдерман, изнасят много концерти у нас и зад граница.

4. *Лятната Академия в „Моцартеум“* има славата на високопрестижен и авторитетен форум, в който световно известни професори, утвърдени капацитети в областта на музикалното изкуство, провеждат своите майсторски класове. Самото участие като пианист-аккомпанятор в Залцбург говори за високо ниво и професионализъм. Какво да кажем, когато това

участие се превърне в дългогодишно сътрудничество? Започнала с акомпаниране на два певчески и един цигулков клас, в следващите години Савка Шопова се налага като акомпаниятор на класове за щрайхисти и нейната съвместна работа с имена-легенди в музикалното изпълнителство продължава девет последователни години. Сам по себе си този факт говори за присъствието на голям талант, работоспособност и отдаденост.

5. *Дуото Гинка Гичкова – Савка Шопова* твори и радва своите почитатели повече от пет десетилетия. Началото е поставено на Общобългарското състезание през 1965 г., когато и двете са много млади. Следват още конкурси, концерти, записи, турнета. Още в първите години на съвместните им изяви, Парашкев Хаджиев ги определя като една „талантлива камерна двойка“. Огромният брой участия, които дуото е осъществило у нас и чужбина, винаги са белязани с щампата за високо качество и безкомпромисно служене в името на музиката.

Приложенията към книгата дават ценна и конкретна информация относно различни аспекти от дейността на Савка Шопова-Маркова. Те са шест, разположени в 52 стр. и систематизират изявите ѝ в следните направления: 1. *Концертна дейност* 2. *Турнета* 3. *Звукозаписна дейност* 4. *Публикации* 5. *Студенти* 6. *Награди*. Благодарение на тях, читателят добива още по-ясна представа за нейната огромна, впечатляваща по своя мащаб и многопосочност дейност. Библиографията съдържа заглавия от български, немски и английски източници и интернет сайтове – общо 50.

Приемам за достоверни и аргументирани изведените приноси в настоящето изследване. Считаю, че систематизацията на концертната, звукозаписна и педагогическа дейност на проф. Шопова, заедно с взетите интервюта могат да бъдат в помощ на интересуващите се и да послужат като ценен изходен материал при следващи проучвания.

Въз основа на всичко казано до тук, на представените хабилитационни материали, които имат висока приносна стойност и характер, на направените

върху тях наблюдения и оценки, както и върху цялостната дейност на кандидата, *предлагам на уважаемото научно жури в настоящия конкурс да присъди на д-р Ермила Секулинова-Швайцер академичната длъжност „Доцент“ по камерно пеене – професионално направление 8. 3. – музикално и танцово изкуство.*

09.01. 2018 г.

София

.....

доц. д-р Боряна Ламбрева